

Prædiken af Morten Munch
2. s. e. trinitatis / 29. juni 2014
Tekst: Luk 14,25-35

MED LIVET SOM INDSATS

Provokerende ord; trinitatistidens langfredag

Det er snart ferie for de fleste, men i kirkeåret handler trinitatistiden, som vi er i nu, om hverdagen. Det er næsten blevet for meget hverdag i dagens tekst. Mange kan godt fra tid til anden finde ud af at hade nogen i sin familie uden Jesu hjælp.

Hvor vi i dag får vi at vide, at vi skal hade dem, vi har tæt på os, vil vi om bare to uger (4. s.e.trin.) få vi at vide, at vi skal elske dem, vi ønsker langt væk (vore fjender). I begge udsagn vendes ting på hovedet. Begge udsagn provokerer og udfordrer.

Ordet om ikke bare at tåle men elske sine fjender udfordrer os, fordi kærlighedsbudet her når nye højder; kærlighedens cirkel er spændt ud til det generøst ubærlige.

Ordet om at hade sin familie er provokerende af den stik modsatte grund: Kærlighedsbudet synes fuldstændig tilsidesat.

Vi skal lægge mærke til tekstens slutord: Den, der har ører at høre med, skal høre. Jesus opfordrer os til at lytte ekstra opmærksomt, fordi han ved, at det er nogle ord, vi let kan skubbe fra os.

Læsningen fra Åbenbaringsbogen sluttede på samme måde, med en enkelt tilføjelse om at høre Åndens tale i Ordet: Den, der har øre, skal øre, hvad Ånden siger til menighederne.

Vi er i trinitatistiden efter pinsen – ordene skal lyttes til med pinsens ører, så vi hører Ånden i Ordet.

Denne 2. s. e. trinitatis har nogen kaldt for 'trinitatistidens langfredag' - en langfredag der ikke handler om Jesu død, men om disciplens død bort fra sit eget liv. Som Jesus gav slip på alt sit eget for vores skyld, kaldes vi til at give slip på det, der er vores, for andres skyld men også for selv at vinde det sande større.

Ordnes sammenhæng - fest og afkald

Teksten begynder med at fortælle, at store skarer fulgte efter Jesus. De løb i hælene på ham, og det er der ikke noget at sige til.

Men så er det, at Jesus vender sig om mod skarerne, der presser sig på bagfra og gør det klart for dem, hvilken vej han går, og hvor den ender, og hvad det indebærer at følge ham på den vej.

Han taler til dem ærligt og redeligt, uden fløjshandsker, uden fortielser, uden lokkemad, uden reklameeffekter. Det er ikke nogen skovtur. Jesu og disciplenes vej går ganske vist mod festen over alle fester i Guds rige, men der er bump på vejen – ja mere end det – der er et kors, der skal bæres både for mesteren og for hans disciple.

Den, der ikke bærer sit kors, kan ikke være min discipel (v.27).

Umiddelbart før dagens evangelietekst gengiver Lukas Jesu lignelse om det store festmåltid, hvor der ikke er grænser for, hvem der er inviteret. Tjenerne skal endda gå ud og nøde folk til at være med, så huset kan blive fyldt.

I det ene øjeblik nøder Jesus folk til at være med: Kom, følg mig! Og i det andet øjeblik siger han advarende: Har du nu også tænkt det igennem? Har du regnet på det?

Måske Lukas har stillet de to tekster opad hinanden, fordi de supplerer hinanden og sammen giver et mere fuldt billede af Jesu kald: Et kald til fest og et kald til afkald. Begge dele.

Ved nærmere eftersyn er der ingen modsigelse mellem lignelsen om det store festmåltid og Jesu ord om efterfølgelsens pris.

Dem, der nødes i lignelsen, er de fattige, lamme og blinde – dem der ikke plejede at blive inviteret til fest og ikke troede sig værdige til at være med. De fik et ekstra opmuntrende skub.

De først indbudte - dem der var vant til at være med, hvor der skete noget - de tilsidesatte kongens indbydelse til fordel for et engagement i det, der kunne købe for penge, i forretningsmæssige forhold.

Jeg har købt mig nogle okser og skal ud og prøve dem (jf. sidste søndag om rigdommens forhindring i at følge Jesu kald).

For andre lå hindringen i deres familie: Jeg har giftet mig, derfor kan jeg ikke komme. Det er den slags forhindring, Jesus taler om i dag.

Det første bud kommer først – det går forud for det fjerde

I den autoriserede oversættelse har man valgt at gengive Jesu ord om 'at hade' ligefremt og dermed ret bombastisk, men det er ikke altid, at en ordret oversættelse er den bedste meningsmæssige oversættelse.

Ordet 'hade' kan på grundsproget gengive en prioritering, frem for en følelse. - Biblen på hverdagsdansk rammer i det her tilfælde meningen ganske godt, når der oversættes: "Enhver, som vil være min discipel, skal sætte mig højere end sin far og mor, sin ægtefælle og sine børn, sine brødre og søstre – ja, højere end sit eget liv."

Forstået sådan handler det ikke om, at vi skal have negative følelser overfor vore nærmeste, men at vi ikke skal sætte dem over Gud – for så gør vi dem til gud.

Sagt på en anden måde: Jesus vil lære os at tælle/prioritere. Det fjerde bud om at ære sin far og mor står ikke først og står ikke alene. Det må ligesom med alle andre bud tolkes i lyset af det første og foranstående bud om ikke at have andre guder end Skaberens. Han er 'den eneste ene' til at være sand Gud.

Når vi ikke lader Gud være Gud, overbelastes de menneskelige relationer. Vi gør andre til garanten for vores lykke.

Det kan være en ægtefælle, ønskebørnene, venner, en livsstilsguru – det kan også være chefen eller kunderne på arbejdet, vi gør os afhængige af.

På Jesu tid var familien ikke først og fremmest et følelsesmæssigt fællesskab, men et socialt, økonomisk og identitetsbærende fællesskab med et indbygget æreskodeks. - Det er der meget godt i. Det kunne vi lære meget af i den vestlige verden i dag, hvor vi indretter os som individuelle øer uden ansvarlighedsrelationer.

Men både dengang og i dag gæder det – uanset familiens skiftende roller – at vi står først og fremmest til ansvar for vores Skaber.

Måske Jesus i vores vestlige kultur ville advare mod bindinger i relation til chefen, arbejdskollegerne, forretningsforbindelserne, fodboldvennerne – dem vi ikke vil tabe ansigt overfor.

Med livet som indsats; et evigt tilhørsforhold

Jesu ord om afkaldets nødvendighed handler om, at man kun kan være kristen på én måde: Med livets som indsats. Det erfarer den første kirke også rent fysisk.

Modstand og forfølgelse er for mange kristne verden over stadig et dagligt vilkår. Jeg tror, at de forfulgte kristne forstår Jesu ord bedre, end vi gør i vesten.

Jeg tror, at de hører Jesu brandtale mod det uengagerede og kompromisfyldte som kærlighedens lidenskab: ikke kærlighed til en ideologi eller en abstrakt sandhed, der sættes over mennesker, men kærlighed til den Sandhed, der blev menneske og opgav alt for at holde os i live og sætte os i frihed.

De forfulgte har brug for vores støtte og forbøn. Men vi har også brug for deres støtte og forbøn. For kaldet og indsatsen er den samme for dem og for os: Vores liv.

Jesus beder aldrig om mindre. Derfor lyder det over enhver døbt under korstegnelsen for ansigt og bryst (det hele menneske): Du skal *tilhøre* den korsfæstede Herre Jesus Kristus.

Paulus omtaler pinsen som en besegling af Ånden; dvs. en bekræftelse af tilhørsforholdet til Gud. Det er det dybeste tilhørsforhold i en kristens liv og går forud for alle andre tilhørsforhold – og sætter dem i et ret perspektiv.

Det går også forud for vores tilhørsforhold til os selv. Som kristne tilhører vi ikke os selv.

Sagt med Paulus' ord til romerne: "...for når vi lever, lever vi for Herren, og når vi dør, dør vi for Herren. Hvad enten vi altså lever eller dør, *tilhører* vi Herren" (Rom 14,8).

Det giver os identitet som Guds elskede børn.

Vi er lagt i hans hænder, ikke i vore egne hænder. I Guds hænder er vi ikke ikke i hænderne eller i lommen på menneskeskabte identiteter; identiteter vi tillægges af andre eller tillægger os selv; identiteter vi også kan fratages igen.

Tilhørsforholdet til Kristus er en gave, der gør os evigt frie.

Det er et tilhørsforhold, vi skal værne om - og det kan nogle gange være sværere i en omverden af ligegyldighed end i en omverden af modstand.

Den store sjælesørger

Jesu ord kendetegnes som regel af den dobbelthed, at de både er situationsbestemte og har en universel gyldighed.

Det situationsbestemte gør, at han taler det, den enkelte har brug for på et bestemt tidspunkt.

Derfor er han den store sjælesørger, som vi synger om i en af Grundtvigs helligåndssalmer (DDS 294 "Talsmand, som på jorderige).

Her hedder det i v.3 om Helligånden, Jesu ånd:

*Sjælesørger fra det høje
hold med os et vågent øje
vogt de små for falk og høg!
Væk de dorske, styrk de svage,
tugt de trygge, trøst de spage,
gør os daglig husbesøg.*

De små skal vogtes, de dorske vækkes, de svage styrkes, de trygge tugtes, de spage trøstes. Den ene dag tugt, den næste trøst.

Ikke fordi Jesus taler med forskellige tunger. Kærlighedens ild løber igennem alt. Også tugten – som det lød i læsningen fra Åbenbaringsbogen (samt i Hebr.12,6): Herren tugter den, han elsker.

Kærlighed er afkald, kærlighed er fest.

Amen.